

Přehled aktuální legislativy

Libor Kyncl

V tomto článku jsou rekapitulovány legislativní novinky, které jsou připravovány, byly přijaty nebo nabyly účinnosti od 1. června 2011 do 1. ledna 2012 v oblasti práva informačních a komunikačních technologií (dále právo ICT).

Datové schránky advokátů a daňových poradců zřizovány ze zákona

Až do 30. června 2012 mají advokáti a daňoví poradci datové schránky podnikající fyzické osoby fakultativně, tedy můžou jim být zřízeny na jejich žádost. Od 1. července 2012 Ministerstvo vnitra začíná zřizovat datové schránky advokátů a daňových poradců jako podnikajících fyzických osob obligatorně, tedy ze zákona, v souladu s ust. § 31 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů. Tato změna neovlivní datové schránky právnických osob u advokátních kanceláří majících formu obchodní společnosti, které již byly zřizovány obligatorně dříve, a soukromé datové schránky advokátů – fyzických osob, které budou i nadále fakultativní.

Elektronický spis na úseku elektronického platebního rozkazu

Od 1. ledna 2012 začaly obecné soudy zavádět do své činnosti elektronický spis ve sporech žalovaných elektronickým platebním rozkazem. Institut, který byl např. v Rakousku zaveden již před pěti lety, se v současnosti testuje na několika pilotních soudech, jeho plošné zavedení je plánováno v průběhu roku 2012. Pokud je proti elektronickému platebnímu rozkazu podán odpor, elektronický spis elektronického platebního rozkazu pokračuje ve své existenci a souběžně k němu je založen listinný spis, k jednomu spornému řízení tedy souběžně existují dva spisy. Souběh dvou spisů však může teoreticky znamenat neoprávněné užití osobních údajů soudem, neboť ze zákona má stát právo uchovávat osobní údaje stran sporu pouze jedenkrát u každého dotčeného orgánu. Elektronický spis u elektronického platebního rozkazu má být pilotním projektem předcházejícím zavedení elektronického spisu v obecném občanském soudním řízení a trestním řízení, s nímž se počítá v dlouhodobém výhledu. Elektronický spis se zatím v současné době netýká evropského platebního rozkazu ani klasického platebního rozkazu.

Nový občanský zákoník

Největší legislativní novinku poslední doby představuje probíhající schvalovací proces nového občanského zákoníku. Vládní návrh nového občanského zákoníku byl 9. 11. 2011 schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR společně s vládním návrhem zákona o mezinárodním právu soukromém. Senát bude o těchto

návrzích zákonů jednat na své šestnácté schůzi jako o prvním bodu (od 25. ledna 2012).

S ICT právem tyto návrhy zákonů a uvedená novela souvisí především obecnou úpravou právních úkonů prováděných elektronicky i jinými technickými prostředky. Nový občanský zákoník ponechává v účinnosti současnou úpravu elektronického podpisu. Změny se dále dotknou ochrany slabší strany závazkového právního vztahu obecně, způsoby řešení vad plnění ze smlouvy a řešení tzv. reklamací, spotřebitelských smluv uzavíraných na dálku i spotřebitelských finančních smluv uzavíraných na dálku. Úprava spotřebitelských smluv a finančních spotřebitelských smluv v sobě zahrnuje i spotřebitelské smlouvy uzavírané na internetu a pomocí jiných technických prostředků vzdálené komunikace.

Stanovení některých povinností a ochrana jim odpovídajících práv a oprávněných zájmů jsou vyžadovány směrnicemi Evropské unie, proto některá ustanovení byla změněna pouze legislativně-technicky, avšak jejich dopad na praktický život zůstává stejný. V mnoha jiných záležitostech dochází k zásadním změnám principů celého soukromého práva, např. došlo k adaptaci německého zákazu zisku z vlastního protiprávního činu. Protože se zákoník vrací ke kořenům, tj. k prvorepublikové a k rakousko-uherské úpravě, věnuje velkou pozornost instrumentům klasických právních oblastí, jako pastvě dobytka a pěstování plodů. To však nezmenšuje jeho dopad na právo informačních a komunikačních technologií.

V navrhovaných 3046 paragrafech s 231 zrušujícími ustanoveními byl ke schválení předložen zásadní právní předpis, který významně ovlivní Českou republiku do příštích desetiletí.

Novela zákona o rozhodčím řízení

20. prosince 2011 Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR přehlasovala senátní pozměňovací návrhy a schválila návrh novely zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, ve znění pozdějších předpisů. Zákon by měl být vyhlášen v průběhu ledna 2012, přičemž ve znění schváleném Parlamentem se počítá s účinností od prvního dne třetího měsíce po dni vyhlášení, tedy od 1. dubna 2012. Nově navrhovaný zákonpřináší zpřísnění podmínek přístupu k činnosti rozhodce ad hoc. Ministerstvo spravedlnosti má nově vést seznam všech rozhodců, který dosud nefungoval. Možnost sjednat si rozhodčí doložku a rozhodčí smlouvu elektronicky zůstává zachována, nově však není možno sjednat rozhodčí doložku pouze odkazem v rámci obecných podmínek silnější smluvní strany. Rozhodčí doložka také musí obsahovat více pravdivě, přesně a úplně uvedených informací. Byly též rozšířeny důvody pro zrušení rozhodčího nálezu soudem. Tato novela ovlivní i rozhodčí řízení online, které v České republice již existuje např. u doménových sporů. Rozhodčí řízení se v budoucnu může týkat i některých sporů ze zákona o elektronických komunikacích, k jejichž řešení je příslušný Český telekomunikační úřad, a dalších sporů řešených správními orgány.

U celostátního referenda se s eDemokracií nepočítá

V lednu 2012 bude Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR dále jednat o vládním návrhu ústavního zákona o celostátním referendu (sněmovní tisk 520/0 z roku 2011). V projednávaném návrhu se bohužel s možností elektronického hlasování v celostátním referendu nepočítá.

Přehled aktuální judikatury

Jaromír Šavelka

Česká republika

Kolektivní správce k počítačovým programům ustanoven nebude

Soud	Nejvyšší správní soud
Sp. zn.	5 As 38/2008
Datum	2. února 2011
Fáze řízení	kasační stížnost
Dostupnost	http://www.nssoud.cz/

Dne 2. února 2011 Nejvyšší správní soud definitivně ukončil vleklé řízení týkající se udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy majetkových autorských práv k počítačovým programům.¹ Výsledkem řízení je zamítnutí kasační stížnosti žalobce (Bezpečnostní softwarové asociace – Svaz softwarové ochrany) a tím pádem definitivní odmítnutí požadavku, aby bylo tomuto subjektu uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy týkající se počítačových programů. V konečné fázi řízení se Nejvyšší správní soud dokonce obrátil na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou ohledně výkladu některých ustanovení evropské směrnice o ochraně počítačových programů.² Zatímco rozsudek Soudního dvora vydaný jako odpověď na předběžnou otázku započal revoluci v oblasti autorskoprávní ochrany funkcionality počítačových programů, rozsudek Nejvyššího správního soudu není velkým překvapením. Závěry je přitom třeba rozdělit do dvou oddělených rovin. První, zřejmě významnější, se týká žádosti BSA vztahující se k právům povinně kolektivně spravovaným, konkrétně užití počítačových programů jakožto autorských děl kabelovým přenosem, a dále právům, jež mohou být předmětem rozšířené kolektivní správy, konkrétně právům na vysílání počítačových programů jakožto autorských děl televizí a práv na provozování televizního vysílání počítačových programů jakožto autorských děl. Nejvyšší správní soud doslova uvedl, že ve vztahu k těmto právům poskytl Soudní dvůr Evropské unie jednoznačnou odpověď, kterou lze interpretovat jedine tak, že tento typ kolek-

tivní správy nepřichází vzhledem k povaze počítačových programů v úvahu. Co se týče těch způsobů užití počítačových programů, u nichž by majetková autorská práva byla toliko předmětem dobrovolné kolektivní správy, ztotožnil se Nejvyšší správní soud s napadeným závěrem Městského soudu v Praze ohledně neúčelnosti takové kolektivní správy. Zvláště zdůraznil, že *„podmínka účelnosti dobrovolné kolektivní správy uvedená v § 98 odst. 6 písm. b) autorského zákona bude skutečně naplněna tam, kde je pro nositele práv nemožné nebo velmi obtížné kontrolovat užití děl (či jiných předmětů ochrany) a uplatňovat individuálně právo na odměnu za udělení licence k užití.“*

Evropská unie

Sabam

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-70/10
Datum	24. listopadu 2011
Fáze řízení	předběžná otázka
Dostupnost	http://curia.europa.eu/

Dne 24. listopadu 2011 vydal Soudní dvůr Evropské unie dlouho očekávaný rozsudek ve věci Scarlet Extended SA v. SABAM. Předmětem sporu byla mj. klíčová otázka, zda je v souladu s právem EU, pokud vnitrostátní soud nařídí ISP (poskytovatel služeb internetu) zavést vůči všem svým zákazníkům preventivní systém filtrování všech příchozích i odchozích elektronických sdělení přenášených prostřednictvím jeho služeb za účelem identifikace pohybu elektronických souborů obsahujících určitý autorskoprávně chráněný obsah a následně zablokovat jejich přenos. SDEU konstatoval, že *„takový preventivní dohled by vyžadoval aktivní sledování veškerých elektronických sdělení přenášených v síti dotyčného ISP, takže by se vztahoval na veškeré přenášené informace a na všechny zákazníky využívající tuto síť. Takový příkaz by tedy tomuto poskytovateli ukládal povinnost aktivního dohledu nad všemi údaji každého z jeho zákazníků za účelem předcházení jakémukoli budoucímu porušování práv duševního vlastnictví. Z toho plyne, že tímto příkazem by uvedenému ISP byla uložena povinnosť obecného dohledu, která je zakázána článkem 15 odst. 1 směrnice 2000/31.“* Mimoto navíc vyslovil SDEU domněnku, že by takový příkaz mohl vést k zásahu do svobody podnikání dotyčného ISP a je rovněž problematický z pohledu ochrany osobních údajů. Národnímu soudu tedy vzkázal, že příkaz zavést výše pospaný systém filtrování je v rozporu s právem EU.

Loreal v eBay

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-324/09
Datum	12. července 2011
Fáze řízení	předběžná otázka
Dostupnost	http://curia.europa.eu/

1 Vizte § 98 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. Soudní dvůr Evropské unie v řízení o předběžné otázce vydal rozsudek sp. zn. C-393/09. Toto rozhodnutí bylo diskutováno v Revue pro právo a technologie č. 2/2010.